

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekért ölső díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:
PÁL GÁBOR

Szerkesztő:
KÁDÁR FERENC

Felolós szerkesztő:
Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba azánt közlemények

és cserепelődnyók a szerkesztő címére (Csikszereida, Apafly-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlter sora 20 fillér.

Az alkotmánypárt.

Meddő politikai életünk sivár mezejen kétségtelenül ma az Andrássy Gyula pártjának megalakulása legalkalmibb hajtás. — Bár gyökereit szerelné megsebezni némely irányzat, van annyi talaja jelen közéletünk kuszált területén bizonyára, hogy elégséges éltető erőt szivjon fel magába s megnőjön é hatalmas sudárba szokkenjen s hogy akár fölérjen a — trónig is. Andrássy zászlóbtontása régtől őla foglalkoztatja a sajtót s most, hogy vasárnap délelőtt meg-lebegtette a szél e zászlót, igen sokat írnak róla jót és rosszal. — Itt-ott mi is számot adtunk a megalakulás fejlődő mozzanatairól. Nem akarunk itt se nagyhangu jős szerepet vállalni, se a le-kicsinylés baba-trombitáját megfujni. Az a nagy rokonszenv azonban, mellyel az ország közvé-leménye mégis fogadta s az a sok belépés, mely a függetlenségi, de más irányu képviselők részéről már idáig történt, biztos jele annak, hogy ez alakulás nem egy embernek személyes szeszélye, hogy felszeretnék tüntetni, de a vi-szonyok termelte szükségszerű frontbaállás, a melynek célja: a magyar politika kátyuba ke-ritül szekerének kitolása abból az ingoványos területből, ahová a Tisza-éra juttata. Olvassák ez új párt programját főbb pontjaiban itéljék meg maguk, mit tartanak róla.

Mint hogy alkotmányunk az utóbbi évek válságai közben sokat vesztett belső értékéből, ugymond az előhang — és mint hogy kétségte-len, hogy a közéleti erkölcs, a zavartalan kul-turális és gazdasági munka, a király és a nem-zet között való harmónia, a törvényben gyöke-rező állami önállóság és a külfölddel szemben való egységes fellépés csak akkor lehet való-ban szilárd, ha az alkotmány és a törvény meg-ingathatatlan alapon áll és ha a királynak min-den törvényes hatalma és a nemzetnek minden joga is lőltetlen tiszteletben részesül: a külön-böző közjogi felfogásu egyénekből álló értekez-

let kimondja, hogy az alkotmány megzavart működésének helyreállítása és szervei alkotásokkal való megerősítése céljából egységes pártot alakít.

A párt a létező közjogi alapon a törvé-nyeinkben foglalt rend pontos végrehajtását és az azokban biztosított minden jog érvényesíté-sét szigoru kötelezettségének tartja.

A párt — mint ellenzéki párt — az állam élet minden vonatkozására kiterjedő, részletes programot nem ad, hanem arra szoritkozik, hogy álláspontját az alkotmány megerősítésére és a gyakorlati élet többi legfontosabb kérdé-sére vonatkozólag jelezze.

A program egyenként felsorolt pontjain kívül a párt minden osztály, felekezet, foglalko-zás és fajbeli különbség nélkül minden olyan érdeket magáévé tesz, amely a magyar társadal-mat erősíti, a független existenciák számát sza-porítja, a vagyonosodást és a kulturált emeli, az egyéni szabadságot biztosítja, a szociális igazsá-got előmozdítja, — a közérkölcöket javítja és egész működésének legfőbb célját, a magyar nemzeti állam erejét és alkotmányos szabadsá-gát szolgálja.

Az alkotmányos rend érvényesülésének biz-tosítása végett a legsürgősebb feladat, hogy a megzavart jogfolytonosság és a parlament tör-vényes szabadsága helyreállíttassék.

Evégből követeli a párt, hogy az elkövetett jogsejreimcket kétségtelen hatályu jogszabály re-parálja; hogy olyan házszabály alkotassék amely-nek kötelező voltát mindenkinek el kell fogadnia.

Intézményes biztosítékokról kell gondos-kodni, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a Ház elnöke magát a házszabályokon tultegye

Szükséges, hogy a képviselőház szuveréni-tását és a maga felelmezésére vonatkozó ön-rendelkezési jogát visszanyerje. Szükséges, hogy a katonai legelű parlamenti őrség már a véderő-erdekekben is eltöröltesse, szükséges, hogy a parlament összes közegeinek hatásköre és tevé-kenysége felett ne külső forum, de maga a Ház bíraskodjék.

De koránt sem elégedhetünk meg, azzal, hogy az alkotmányos élet normális folyamata helyreállíttassék. Az alkotmányt meg is kell erősíteni. E célból az ország ügyeire az egész arra megereit társadalomnak törvényes befolyást kell biztosítani, mert minnél többen osztozkod-nak a jogban, annál szilárdabb alapon áll az alkotmány és mert azok kizárása, akik a jog-ban való részesedést jogosan követelik, — mert a joggal élni képesek — az állam békéjének szilárdságát és az alkotmány alapjait gyöngíti. Csak a kulturális és politikai viszonyaink által megengedett legvégső határig menő jogkiterjesz-tés juttathatja huzamosabb időre nyugvópont-ra a választói jog kérdését. A párt tehát nem tud a jelenleg megállapított választói jogban meg-nyugodni és újabb demokratikus reform alkotá-sát tartja sürgősen szükségesnek.

A választói jogosultak a 24-ik életév be-töltéséhez kötltessek és közvetlen legyen. Senki se birjon egynél több szavazattal. Az ipari munkás-ágot illetőleg a választói jognak az irni-olvasás-tudáson, egy kerületben, illetve községben való egy évi leteleplésben kívül más feltétele ne legyen, mint az, hogy az 1907. évi XIX. t. c. alapján szervezett országos munkásbiztosító pénz-tár, vagy valamely bányatársuladának biztosítására kötelezett tagja legyen, illetve az összeírást meg-előző két évben együttvéve legalább 12 hónapig tagsági joga élvezetében lett legyen. A szavazás decantaralizáltassék és a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsu városokban, valamint bizonyos meghatározott számmal na-gyobb lakosságú községekben és olyan kerüle-tekben, az irni olvasni tudó, 24 éven felüli férfi lakosság száma a választói törvényben meghatározott százalékszámot elérli titkos legyen. Olyan új kerületi beosztás készíttessék, amelynek alap-ját a lakosság sűrűsége, kulturális és gazdasági fejlettsége szolgálta.

A választói jog újabb szabályozása kapcsán kívánja a párt a választási bíráskodás reformját is.

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

Emlékbeszéd Antal József és Koródy Mihály felett.

A csiksomlyói r. k. tanfőügyesület III. rendes közgyűlésén el-mondotta Kovács András tanítóképző tanár.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

E közgyűlés érdemes vezetőségének felkérése folytán nekem jutott a feladat, hogy két korán elhunyt tagtársunkról megemlékezzem. Annyi sok rokon vonás, annyi megegyező tulajdonság volt boldogult társaink között, hogy nyugodtan helyezhetjük őket egymás mellé e megemlékezés keretében.

Antal József és Koródy Mihály! Kinek szívét ne járna át fájó érzés és keserűség, hogy ók, kik annyi szeretettel jártak közgyűléseinkre s itt annyi buzgó-sággal munkálkodtak, most már nincsenek itt, megér-tek pihenni a halottak csendes, néma városába: a te-metőbe.

Azóta, hogy eltávoztak körülünk, kétszer is el-jött a kikelet, begyepesedett sirjunkon már régen ki-nyílt a nefeletja s én mégis biztos vagyok benne, hogy megbocsátják ók nekünk, ha talán későre is tör-ténik e megemlékezés. Életükben szerények, aláza-tosak voltak, kerültek az ünnepeléstét s bizonyára ma is elhárítanak, ha csak egy pillanatra is közénk jöhet-nének.

Kik voltak ók? Itt a szép csiki havasok küzt születtek mindkettőn, itt szivták magukba azt a tős-gyökores székely szellemet és tulajdonságokat, melyek annyira jellemelték őket. Az ifjuság kezdetén, mikor mások sokan a nagy jóvedelmét s élvezeteket bizto-sító pályákat kerestek, ók szívük vágya szerint az egy-házi pályára lépnek, mely egyszerűséget és sok le-

mondást kíván s anyagilag — különösen napjainkban — igen silányan fizet. Azután pásztorai lettek egy-nyájnak, melyet nem berenc módjára kormányoztak, hanem mint a jó pásztor, ki életét adja az ő juhaiért, vezettek, őriztek, tápláltak, hogy senki azok közül el ne vesszen, hanem örök életük legyen. Oh, hány-szor kellett ezért hídget, zimankós téli éjszakán, midőn más-sok meleg szobában pihentek, megzakítani a nyugul-mat, a pihenést, mert a nyáj közül szenvedett egy szegény juhocska, az örökkévalóság hosszú útjára ké-szült egy beteg bárányka s ezeknek vigasztalásra, enyhülésre, utieledele volt szilksóglük.

S ók mentek szívesen, örömmel, hogy még idője-korén oda érve, elkészíthesseék azt a jó lelket a nagy utra.

Hány-szor hagytak abba egyéb, talán silrgős mun-kát is, hogy az iskolában rájuk várakozó kisdedek szívébe plántálgatgassák az űdvüzió igéit, vallásunk szent tanításait.

Mily gyakran előfordult, hogy hideg templomban, sokszor betegon is a gyóntató székben ültek, hogy a feloldozás boldogító kegyelmében részesítsék a bűn-bánókat, majd a szószékén hirdesseék az evangéliumot a Mester parancsa szerint.

S nincdezt annyi kedvtelőséssel, buzgóssággal tettek, hogy múltán megilleti ezért is az elismerés, a hála s méltán hullatták koporsójukra a könnyüket azok me-nasági és szemtiklői hívek, kiknek ók pásztorai va-lának.

Mit mondjunk róluk ni barátaik, munkatársaik? Náluk jobb, melegebb szívű barát alig elképzelhető. Ez a ritka jó lélek, vendégszerető szív számtalan tisz-telőt hódított meg egyéniségüknek. Ezért volt oly ál-talános a részvét mindkét szeretett társunk temetésénél. Szóljanak most azok a kártársaink, akik szeren-

csések voltak velük működni s megmondhatják, hogy nem a felesébséget érezetők ridég főntök, hanem örömi-ben, bánatban osztozó, jölétük előmozdítására törekvő társuk volt ugy Antal J., mint Koródy Mihály. A tanító-testületlek s általában a tanítótag iránt érzett igaz szeretetüknek és rokonszenvüknek mindig kifejezést adtak. Ugy a fők-köri gyűlésekre, mint a közgyűlésre mintaszerű pontosággal jártak el s ott komoly hozzá-sólásaikkal, életrevaló, űdvös eszméikkel nagyban elősegítették, hogy gyűléseink megfelelő színvonalon maradjanak.

Mikor közöttük megjelentek, mennyi vilámság, mennyi szeretet, józú humor esillogott ki minden egyes szavukból. Ha Antal Józseffel találkoztunk, űnkényte-lenül is derűltágt, jó kedv támadt lelkünkben s elfe-lejtettük bármily nehéz gond is gyűrtörte szívünket. S azt hitte volna az ember, hogy az a folytonosan hu-moros, derült kedélyű pap állandó bűkét és nyugul-mat élvez otthonában. Pedig mennyi küzdelemben volt része, mennyi keserűséget kellett elszendnie! S ő szívesen túrte, örömmel küzdött nem saját java, hanem mindnyájunk édes anyja az egyház és a kath. iskola érdekében.

S a férfikor legszebb idejében, telő sok ismer-tel, bő tapasztalatokkal, mikor még annyi munka várt rájuk, ittkon, orozva meglepte a könnyűtelen ha-lál. A férfinak, mint Petőfi mondja, félelme a csendes elmulás. Küzdeve, hazaos nuukaközben akarjuk el-vezetni az életet. — S ók valóban mindkettőn komoly munka közepette szenderültek át az örökkévalóságba.

Antal József 1912-ben még elvőgezte a nehéző házszentelést — talán éppen akkor lopozott teatibe a gyilkos kőr — s rá nemokára pár nap betegég után az örökvalóság útjára jól elkészűlt, mosolyogva kül-tözött át Isten országába 1912. január 21-én. Hat nap

Lapunk jelen számához két oldal melléklet van csatolva.

A képviselőház reformját ki kell egészíteni a főrendiház átalakításával. Ne legyen az egy életnélküli test, hanem legyen a politikai életnek eleven és független tényezője és tényleg nyújtsa a kétkamara-rendszer előnyeit, annélkül, hogy a haladás megátalja és a képviselőháznak a politikában szükséges szupermáciáját megszüntesse.

A közigazgatás reformjára is sürgős szükség van. Az alkotmányos szabadság nélkülözhetetlen talpkövet kepező önkormányzatot intézményes biztosítékkal kell megerősíteni és az állami egység, gouvernementális tekintetek és a haladó kor jogos igényeivel meg kell egyeztetni. Meg kell szüntetni a központi hatalomnak azt az Európában szinte páratlanul álló túllengését, mely nálunk az alkotmány helyreállítás óta törvényhatóságaink és községeink rovására fokozatosan kifejlődött és amely a társadalom nagyrészt a kormánytól hozza függő helyzetbe a közigazgatást lassítja és sablonosá teszi.

A városok és különösen Budapest székesfőváros közigazgatása mélyreható reformra szorul. A városok és községek önkormányzati jogainak kiszélesítése a magyar állam anyagi és kulturális erősödésének egyik alapfeltétele.

A jegyző, a mint községi élet szellemi vezetője, ne legyen állami funkciókkal egy megterhelve, hogy tulajdonképpen hivatásától elvonassák. Biztosítani kell anyagi függetlenségét.

Kodifikálni kell a rendőri jogot, a rendőri bíráskodást, amelynek törvényes rendezettsége az alkotmánynak és a személyes szabadságnak biztosítékává fog válni.

Új fegyelmi törvény is kell, olyan, amely apasztja a fegyelmi joggal bíró hatóságok száma és legalább bizonyos esetekben teljesen független bíróságot alapít meg.

Olyan szolgálati praktikákra van szükség, amely a közlészíviselők szolgálati és jogviszonyait szabályozza.

Az önkormányzati testületeket a jövőben sem szabad megfosztani tisztviselőik szabad megválasztásának jogától, mert egyedül az autonóm tisztikarban rejlik a biztosítéka annak, hogy az autonóm hatáskörben hozott határozatok tényleg érvényesíthetők is.

A tisztviselői állás biztossága és a közigazgatás jósága érdekében az életfogytiglani választás és az automatikus fizetésbeli előléptetés megfelelő alkalmazását is komoly megfontolás tárgyává kell tenni.

A legfontosabb és legsürgősebb köteleseink összes bíróságaink függetlenségének a lehető legtekélyesebb megerősítése és e célból az automatikus előléptetés megfelelő intézményes biztosítása.

Adjon a társadalomnak politikai erőt és függetlenséget a törvényben rendezett egyesületi és gyűlékezési jog, a sajtószabadság és a sajtó termékek függetlensége úgy a kormány, mint a helyi hatóságok önkényével és politikai hatalmával szemben. De a közönséget is meg kell védeni a sajtóval való visszaélésektől, a sajtóügyi eljárás egyszerűsítésével és gyorsításával, valamint főképpen a magánbeszúletnek az eddiginél loganatosabb védelmével. De nem szabad

engedni, hogy ezek ürügyen olyan intézkedések csusszanak be a sajtótörvénybe, amelyekkel a kormány ragadhatja magához a sajtó felett való rendelkezést, a hatóságok önkénye szabhatja meg a gondolatok terjeszthetőségét és a hatalom politikai szolgálatokért jutalom gyanánt osztogatni vagy büntetésképpen vonhassa meg a sajtószabadságot. Ez ellen való egyik biztosíték gyanánt érintetlen kell maradnia sajtóügyekben az esküdtészek halászkörének.

Szükséges továbbá, hogy sértetlenül fennmaradjon gazdasági politikánk ama törvénybe iktatott elve is, hogy vámvédelmünknek olyanoknak kell lenni, mely a mezőgazdasági és ipari érdekeit egyaránt védi. — Érvényesítenünk kell ezen sarkalatos vámpolitikai elvet, már csak azért is, mert gazdasági életünk további felvirágzása csak így remélhető, másrészt hadügyi és küllügyi szempontból is életbevágó érdek, hogy minden időben önmagunk tudjuk előállítani és fedezni összes felmerülő szűk ségleteinket.

Ekerülettelenség tekintti továbbá a párt azt, hogy az államhatalom irányító és vezető szerepe az ország lakosai túlnyomó többségének kenyeret biztosító magyar föld helyes forgalma és a nemzetgazdasági szempontból kívánatos birtokelosztás biztosítása céljából úgy a birtokfeldarabolást, valamint a telepítést illetőleg megfelelő törvényes intézkedések jöjjenek létre.

A mai korban azonban a legerősebb mezőgazdaság is a nemzeti erőnek csak egyik része lehet, ki kell azt egészíteni egységesen megalkalmazott, nagylejtettségű iparral. Egy, a nemzeti termelésben gyökerező, az ország természeti feltételeiből szervesen és reális alapokon kifejlett ipar állhat meg legbiztosabban a nemzetközi piacnak nem túlnyomó függő válságai közben.

Az ipari fejlődés legbiztosabb előfeltétele a hazai fogyasztásnak biztosítása a hazai termelés részére. Ennek az elvnek érvényesítésében első sorban törekednünk kell, hogy a kőszatóságok fogyasztását a hazai termelésnek továbbra is feltétlenül biztosítsuk.

A kisipar terén gazdasági és szociális szempontoktól áthatott kormányzati tevékenység szükséges, mely egyrészt biztosítsa a kisipar életképes ágának fennmaradását és másrészt technikailag is előbbre vigye azt, továbbá államilag protektált tömörítésre, hitelnek rendezése révén törekedjék kedvezőbb termelési, elarusítási és megélhetési feltételek létesítésére.

Szükségének tarja a párt a hazai kereskedelem érdekeinek legmesszebbmenő védelmét.

Kell, hogy a kormány mérsékelőleg lasson vezető pénzügyintézkedéseire is oly irányban, hogy ne használják ki önmaguk, és ne engedjék annyira kihasználni a többi pénzügyet által a válságos helyzetet és legyenek kímélettel gazdasági életünk annyifele viszonylatában, mert ez elengedhetetlen kötelesegek és ennélkül a normális állapotok visszatérése nem remélhető.

Az egyenes adók terén a kisebb kereseti osztályok mentesítését nemcsak adótechnikai szempontok, de az arányosság elve is parancsolja, mivel ezen osztályok a fogyasztási adók terében úgy is aránytalanul részesednek.

nyájunknak fáj, hogy oly hirtelen hagytak itt minket, hogy el sem búcsúzhattunk tőlük. Hozzuk ide tehát egy pillanatra alakjukat a földből, lelkiüket az égből, hogy lebegjenek el lelki szemeink előtt s mondjunk nekik egy köszöntést, egy Isten hozzádot a viszontlátás reményében. Igen, mert hiszünk, az Isteni Mester mondta, hogy majd a siron túl újra látjuk egymást. A temető virágai évről-évre megújulnak jelképeik s a földtámadást s érezzük az enyveszt birodalmában is az örök élet illatát.

Kedvos kártársak, ha utatok a monasági és esik-szentmisklósi temető felé vezet. térjotek be oda, keresetek fel az ő sírjukat s találotek a monasági templomkerítés falában egy márványtáblát, amely alatt Antal József porai nyugosznak s maga a boldogult komponált arra egy néhány sort, melyből a halálzású évszám is kiolvasható:

Jók, rosszak elporlunk itten,
De igaz bíró az Isten,
Felrázza azt is hatalma,
Ki itt pihenni akarna,
Hogy állsz elő a Bírónak
Rejtelt líttokkal bírónak?

A szentmisklósi temetőben is megmutatják a Körödy jeltelen sírját s állapotokat meg s síroknál és áldozatok egy kis imádsággal, egy könnyel emléküknél, megérdemlik, mert ők a tanítóság igaz barátai, lelkes pártfogói valának.

Most pedig, kedvos halottaink, Isten voletok, bocsásatokat meg, ha e kevés időre megzavartam nyugalmatokat, pihentétek tovább esendesen, mi híven és szeretettel fogjuk emléketek megőrizni.

Az Ausztriával való gazdasági viszonyra nézve a párt természetesen ragaszkodik az 1867. évi XII. t.-c.-ben biztosított azon joghoz, hogy kereskedelmi ügyeit az ország önállóan intézhesse, másrészt ahhoz, hogy a hitelügyek rendezését külön jogbank által eszközölhesse, mindazonáltal azon az állásponton van, hogy ezek olyan elsősorú fontosságú gazdasági kérdések, melyeknél elsősorban a célszerűség és gazdasági szempontoknak kell döntenünk.

Nagy súlyt kíván fektetni a párt a haladó korának megfelelő szociális politikára, amelynek ki kell emelkedni az eddigi szűkkeblűség kereteiből. Nemcsak a mezőgazdasági kisbirtok és munkás, nemcsak a kisipar és az ipari munkásos tály, valamint az alkalmazottak százezeres erkölcsi anyagi és közművelődési érdekeinek az eddigi-nél sokkal erőteljesebb felkarolása által, hanem érvényesítenie kell a tervszerű szociálpolitikának a közélet minden terén az összes állami, közhatalmági, mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi intézményekben modern szociális szellemet kell behozni.

Egyházi kérdésekben a párt a jogegyenlőség alapján áll. Az egyházak szerzett jogainak tiszteletben tartásával a különböző felekezetek békéjét kívánja biztosítani, kötelesegeinek tarlja a katolikus autonómia megalkotását és az 1848. XX. t.-c. végrehajtásának egyidejű biztosítását.

A nemzetiségi kérdésben a nem magyar ajku polgártársak egyenjogúságának alapján áll a párt. Az alkotmányosság gyógyító erejében vetett hittel óhajtja a párt a rendkívüli állapotok megszüntését Horvát és Szlavonországokban.

A külügyek tekintetében a párt a hármasszövetséget kívánja fenntartani, mint amely a legjobban megfelel érdekeinknek és a leghatalyosabban védi Európa békéjét.

A párt nagy súlyt helyez a független balkán államokkal való barátságos viszony előlására és az oda való népek szabad fejlődésén alapuló egyensúlyt kívánja biztosítani.

Végzetes csónakázás.

Megrészket a toll a kezünkben, mert fáj lelmünk azt a borzalmas szerencsétlenséget, mely e hét elején a csikszentmisklósi Bogády családot érte. F. hó 11-én, vasárnap este Dr. Bogády Gábor fiatal ügyvéd és felesége vendégeikkel együtt Karfalván a vasúti töltés mellett támadt árokban folyómentelt vízre mentek csónakázni. A csónakban Dr. Bogády Gáborné Jakab Piroksa, Dr. Nagy László korvörös és két fiatal lány: Jakab Irén és Hancz Irma továbbá Krall János m. kir. erdőmérnök neje, Jakab Edit foglaltak helyet.

Rövid percek alatt azonban végzetes fátum zavarta meg szórakozásukat. A csónak nygvanis valahogyan megingott s a benne ültök hamarosan a vízbe bukkoltak. Dr. Nagy László bulantulos lélekjelenlét és férfias ereje megmentette Bogádyt és Jakab Irénkét; Hancz Irma, mint jó uszó maga vergődött a partra, de Krallné a habok martaéka lett. Gyűszintén ott vesztette fiatal életét dr. Bogády Gábor is, aki a part szélére dobta bele magát a toba, mikor meglátta, hogy felesége veszélyben forog. Orvosi vélemény szerint valószínű úgy, vagy szívre irányult vérfolyást kapott a hideg víz hirtelen hatására s így történt, hogy nemcsak nem tudott segíteni a fuldoklókon, de maga is életlenül került elé a tó fenekéről.

A szerencsétlenségnek megrázó részleteiről írunk most már — szinte egy hét után — nincs miért. Pedig arról beszéltek e heten uton-utfeien és nincs ember Csikban, akit a végzetes csónakázás sajnálatos kimenetele meg ne rendített volna.

Hiszzen íj az embernek kiterítve látni egy fiatal asszonyt, kinek sok szépet ígért az élet és egy életjavanak indult férfi-embert, aki előtt egy hosszú munkás pályája kapuja csapódott be. S volna-e tinta, mely elég feketén festhette azt a sok fájdalomt és keserű gyászot, mely a szerencsétlenül elhaltak hozzátartozói sínjotta.

Krall Jánosné tetemét Gyergyószentmiklósról szállították ott helyezték nyugalomra örüsi részvét mellett. Bogády Gábort pedig f. hó 17-én c. e. a csikszentmisklósi családi sírba temették el. Ott volt a falu és a vidék intelligenciája és városunk előkelőségei közül igen sokan. Az ügyvédi kar nevében Dr. Pál Gábor búcsúztatta el a halálában is nemes önfelelőzést tanúsító Bogády Gábort ráveve koporsójára a szeretet és bánat szomorú koszorúját. Bogády haláláról a mélyen süjtött család a következő gyászjelentést adta:

Maroshogádi özv. dr. Bogády Gáborné a maga, az édes anya és számos rokonság nevében, letörve, mélyen megrendülve és kimondatlan fájdalommal, melyet felejtethetlen férje maroshogádi Dr. Bogády Gábor ügyvéd életének 29-ik, boldog házassága

mulva követte őt Körödy Mihály is, ki január 28-án tért meg pihenni hirtelenül, munkabírásának teljes erejében, 49 éves korában.

Es most ott pihennek a monasági és szentmisklósi temetőben. Érc nem őrsi emléküket, sőt egyik társunknál még egy egyszerű fakereszt sem jelzi, hogy hol pihen az a jó szív. Mi azonban tudjuk, hogy azokban a síroknak a papi hűség, hivatali buzgótság áldozatai porladoznak.

Nem akarom érdemeiken felül dicősnéni a boldogultakat, nem hasonlítom Naphoz, mely egy világot éltet és melegít, hanem mint a szorony mécses, mely a sötétben járóknak biztos vezetője, mely kincshez juttatja a bányászot a föld mélyén, — ehhez törekedtek hasonlók lenni. Halhatatlan műveket nem alkottak, mely örökké megőrizné nevüket; hisz a mi dicőseágunk olyan, mint a harmat: egy napra él s el is enyészik. De azért mégis komoly tisztelettel álljuk körül sírjukat, mert a becsületes, munkás férfi halálában is tisztelet érdemel.

Mily sok ember van T. Közgyűlés, ki kevés tehetőséggel s kevés munkával képes port hinteni a világ szemébe, felszínre kerül s fény és dicőseág közt él annélkül, hogy a mások javáért csekély fáradságot is tenne, míg a munkás, komoly jellem csendben, zaj nélkül mint mély folyó halad ónásá medrében s felvesz utjában minden terhel, mellyel másokon segíthet.

Ilyen volt két boldogult kártársunk is. Nem látunk őket ott, ahol csillogni kell, de ahol a közügy, a mások java kívánta erőjüket, mindig készen álltak.

S midőn ezeket rólok elmondottam, tudom niind-

első évében, megrendítő szerencsétlenség következtében — akkor, midőn balosét miatt halál veszedelmét közt levő felesége és ismerőseinek megmentésére sietett — hűséges és nemes szívének áldozatává lett. Megboldogultnak hűlt letemét f. hó 17-én szerdán délutól 11 és fél órakor helyetűk örök nyugalomra a csikszenttamási családi sírjoltba, lelkeért pedig az engesztelő szentmise-áldozat f. hó 18-án d. e. 10 órakor lett bemutatva a csikszenttamási róm. kath. templomban. Életét telaladozó szüveit legyem a jó lsten és a mi sola el nem alvó szeretetünk a jutalma! Csikszenttamás, 1913. szeptember hó 16-án. Marosbogádi öz. dr. Bogády Gáborról szül. Jakab Piroska, az elhunyt felesége. Pistuka nevelt fia. Marosbogádi öz. Bogády Gyuláné szül. Boeskor Ilona az elhunyt édes anyja. Dr. Bogády Béláné szül. marosbogádi Bogády Etelka, Koncz Gyuláné szül. marosbogádi Bogády Ilona, az elhunyt testvérci. Marosbogádi Bogády Lajos, Boeskor Ádám, Kálmán, Béla, Bálint, nagybátyjai. Dr. Boeskor Ádám, Erzsébet, Eleonora unokatestvérci. Koncz Márta unokahuga. Koncz Gyula m. kir. csendőrszázados, sógora. Jakab József erdőtanácsos és neje Lakatos Ján, após és anyós. Jakab Irénke, sógornője.

A halál tón sose jön késon, de kegyetlen aratása ez alkalommal széles körben sokszorozott megilletődést támasztott. Bogády Gábor dr. utolsó leírja sarja volt annak a szép multu előkelő nemes székely-családnak, amelynek egyes tagjai jelentékeny szerepet vittek a székely nép életének irányításában. Annál súlyosabb pedig és bensőbb részvétünk a halat, leheltségűs ügyvéd elhunytán, mert hiszen utána megtörtült a Bogády család ősi címere.

TANÜGY.

Kezdet.

Az iskolai kis társadalom tagjai már részint begyülekeztek, részint gyülekezőben vannak, úgy a falusi mint a városi iskolákban.

Kiváncsi várakozással állanak a falusi gyermekek szülőik kezéi fogva az iskola kapujánál; reménytel az egyik, szorongó szívvel a másik, hogy mi lesz majd odabent. Igen gyakran ez az első lépés döntő a gyermek szellemi boldogulására. A tanító morozus fellépése, vagy leereszkedő kedves beszédének első benyomása a kis gyermeki szívre örökös lesz.

A már másod-, vagy harmadszor feljövő jó nagy része örül, hogy a mezőgazdasággal járó fáradalmaknak vége. A másik, kit szűlje, — esetleges eszméjéről, az iskolával és tanítóval rémitgetelt, — remégy, hogy ime a fenyegetes közeleg a megvalósuláshoz. Csalódás és remény váltakozik, nemcsak a gyermekek, de a tanítók lelkeben is. Micsoda hangulatoktól körülmény, mikor külső képe az iskolának és környékének egy vihártepte, kopott lobogóhoz hasonlít. Ajtaján fakillás, kintján madzagból a láncc, környéke 18—20 éves szemétdombokkal körítve, kerítése ki-bedőlve és ráadásul tanító és gyermek ugyanazon poros, szennyes terembe lépnek, melyből a tavaszou oly annyira vágytak ki a szabadba.

S bár mindezek a körülmények nemcsak egy helyen fordulhatnak elő, mines mód ezen változtatni. Járványos idöket élünk, a gyermekhalandóság nagy. Minden sarokból a tekete halál teselkedik ránk s még is epen a középületek és azok környéke van a leg több taluhelyen a járványok melegágya képpen előkészítve. Itt burjánzik nemcsak a testi betegségek bacillus, de a lelki egyensúlyt megzavaró sok kellemetlenség is; különösen, ha az iskolaszék vezetője panaszt mer emelni.

Az államkormány intézeteit példás rendben tartatja és felszerelése hiánytalan. A felekezetek kultur-intézményeikben szintén igyekeznek lepest tartani ott, a hol rendelkezésre mod van.

Ott a hol a pártos szerszet a községek viszik igen, sokszor rossz akarattal „mincs” a ledezet és „rendtelenség” a felszerelés.

Vontatott és rendetlen az iskolázás is. Mert nem képzelhető, hogy pld. az a falusi gyermek, ki az iskolát az ő lakásuknál tisztelettel parancsolóbbnak képzelte, meg ne botránkozzék azon a szennyfészken a hívó ői rendszeretlet tanulni és tudományt szerezni vittek.

Azt hiszem példás rendben kellene tartani a falusi középületeket s különösen az iskolákat, hogy a ma nagy feladatnak, melyet a nemzet az iskoláktól vár, egyöntetlen megfelelhessenek.

Hiába dolgozik a magyar tanítói kar, míg a környezet is a nagy munkában segítségére nem jön.

Füstös Sándor.

Latin érettségi — reálsiskolában. Érdekes mozgalom indult meg Székeshérváron. Dr. Karl Antal és társai indítványt nyújtottak be a város törvényhatóságához, hogy intézzen feliratot a közoktatásügyi kormányhoz és hasonló állásfoglalásra hívja fel az or-

szág összes törvényhatóságait a 1883. évi XXX. t. c. 26. §-ának megváltoztatására. A törvénycikk ugyanis kimondja, hogy a reálsiskolákban a latin nyelvből érettségi vizsgálat nem tehető. Az indítványozók azt célozzák, hogy azok, a kik a reálsiskolában a latin nyelvet külön órában tanulják, ebből ott érettségi vizsgálatot is tehessenek.

A helybeli iparos (kereskedő) tanonciskola tanerő. F. hó 16-án választotta meg Csikszereza képviselőtestülete az iparos (kereskedő) tanonciskola oktatást Brassai Károly, Venczel József főgimn. tanár, Székely Károly, Kajtsa József ifj.-tanító személyében. A hiótkutatást a kereskedő tanulók osztályában dr. Szekeres József plebános, az iparos tanonciskolában Barabas Márton s. Jellékes látja el. Az igazgatással Kajtsa József bízott meg.

A helybeli iparos (kereskedő) tanonciskola ügyelőbizottsága Pototzky Pál elnöksége alatt Gál Ferenc, Mátrai Ignác, Bíró József és id. Dávid Ignác-ból áll. Ezekhez egy képviselőt választ az iparositanonciskola tanestülete s két tagot küld ki kebeiből a helybeli ipartestület.

Tanítás kezdete. A helybeli iparos (kereskedő) tanonciskolában a tanítás e hó 21-én (vasárnap) d. u. 2 órakor veszi kezdetét. Az iparos tanonciskola előkészítő és II. osztálya hétköznapi hétfőn, szerdán csütörtökön, I. és III. osztálya kedden, szerdán, pénteken, a kereskedő tanulók hétfőn, kedden szombaton részesülnek oktatásban. Ezen kívül a rajzosok kötelezve vannak minden vasárnap d. u. 2—3 óraig rajzot tanulni.

A nem rajzorak az előirt napokon mindig d. u. 5 órakor pontosan kezdetüket veszik s este 7 óráig 2 vagy három órárt tartanak. Ker. az isk. igazgatóság az erdekelt kereskedő és iparos urakat, sziveskedjenek rendszeren járni tanulóikat a tanórákra, mert elenesetben kimagást követnek el s ez az eddigiek-nel is súlyosabb következményekkel fog járni.

A mulasztás előleges bejelentés nélkül csak betegség, vagy esküvo által igazolható. Vasárral és vidéki munkára csak úgy mehet a tanuló, ha azt előre az igazgatóval közönetelt és az igazgató ahhoz hozza is járult.

Tanító-gyűlés. A Csikvármegyei r. k. Tanítóegyesület f. év szeptember hó 16-án Csikszereza-ban a Vigadó szalmazteremben tartotta meg rendes évi közgyűlést. A pitebma templomban tartott szentmise és veim sancte után a tanítók és vendégek a gyűlés teremébe vonultak, hol *Zsogón Zoltán* emök magas színvonalon arto beszédet nyújtott meg a közgyűlést, melynek tárgya a „Gyermekek leték meggyerése” volt. Az egyezessel és nagy lelkeséssel fogadták megnyitni után a Püspök Urnak a mult gyűlésre vonatkozó magas teremt orvoslattól let. A tudorlattal tudomásul veit terart után, közgyűlés utána és szeretete jeleni tavirattal üdvözölte a kegyes Püspözt. Ezek után következik a titkari meg az emök letentések, melyek úgy az egyezessel, mint a három nokörnek évi mukodeset tartják elénk, *Antal József* és *Korödi Mihály* emnyit taglarsaktól *Korödi András* kepeztel tanár tartott emökbeszédet, mely en az emnyit tagoknak különösen a tanügy leten let munkásságát ismerlette. (E beszédet már tartarorvattunk emök terjedemében hozza.) A nagy közönettel veit emökbeszéd tartása után következett *Kadar Ferenc* főgimn. tanárnak „A tanítói munka új emökese” emnen tartott emökbeszéd gazdag, szep letorvasása, melyet a gyűlés nagy egyezéssel fogadtat s nem jegyzokönyvi közönetlet szavazott. Ezután „Nevejük szabadon a gyermekek” emnen orvasolt let *Boeskor Ilona* tanító; többek hozzaszólása után közönetlet fogadtat a gyűlés.

Több kisebb ügynek emökese után a gyűlés az emöknek, valamint a tisztoknak jegyzokönyvi közönetlet szavazott.

— A közgyűlést tarsas ebéd követte.

— **Kivonat a kir. tanfelügyelő 1913. évi június havi jelentéséből.** A csikvármegyei tankötelesek 1912—13. tanévi beiskolázása eredményéről jelentést a kir. tanfelügyelő a következőkben lette meg. A mindennapi tankötelesek száma volt: 17942, az ismétlősöke 6632. Iskolába jart: a mindennapi tankötelesek 733 százaléka az ismétlősöknek 553 százaléka. Iskolába nem jart a mindennapi tanköteleseknek 267, az ismétlősöknek 543 százaléka. — A mostani eredmény összehasonlítva az 1911—12. tanévi beiskolázás eredményével, minden tekintetben nagy haladás észlelhető. Ugyanis: Az 1910—11. tanévben a mindennapi tanköteleseknek 45 százaléka nem jart, 1911—12. tanévben a mindennapi tanköteleseknek 37 százaléka nem jart iskolába, míg most 26 százaléka. Ezen öröndetes eredményt az előjáróságok érlyes fellépésén kívül előmozdította. úgy az állam mint a felekezetek és községek részéről az iskolák fejlesztése. Az 1912—13. tanévben az állam részéről fejlesztették: a gymesfőiskolai állami iskola 1 tanerővel, a bekási áll. iskola 2 tanerővel, a csikszentgyörgyi áll. iskola 1 tanerővel. A községi iskolák közül fejlesztették a dányfalvi 2 tanerővel, a gymeseözéplői 1, a gyergyócsanakfalvi 4 tanerővel. A

róm. kath. felekezeti iskolák közül: a gyergyóalfalvi 1, a gyergyóújfalvi 2, a madarasi 1, a csicsói 1, a gyergyószentmiklósi 1, a gymesközéplői 1 tanerővel. A fejlesztés mindenütt az állam nagy hozzájárulásával történt. Tanerő hiány miatt nem jart iskolába Csikszentgyörgyön: (kötormány tiszében) 40 gyermek, Csikszentmártonon 46, Tekerőpatakon (Heveder és Ölyvös telepeken) 155, Rákoson tanítóhiány és szük-tanterem miatt 76, Gyergyóremetén a járványos beteg-ség miatt az iskolák apríis hó 10-én nyitlak meg, így a rendes beiskolázást a rövid időre s tanterem hiányára való tekintettel nem lehetett keresztül vinni, ahol 589 mindennapi tanköteles nem jart iskolába. Csikszentdomolton a távolság és szük-tantermek miatt 196, Gymesfőiskolokon 100, Bélborban tanítóhiány miatt 40, Gyergyótölgyesen 181, Csikszenttamáson 78, tanerőhiány miatt Gyergyóbékáson 230 és nagy-távolság miatt, Gymesbükön 215, tanerőhiány és nagy-távolság miatt, Csikmenaságon 45, tanerőhiány miatt nem jart iskolába. Jövöre nézve ezek a szakok teljesen apadni fognak, mivel Csikszentdomokos, Gymesbük, Gymesfőiskolák, Gyergyóvárhegy, Gy.-tölgyes, Csikszenttamás áll. elemi iskolái 1—1 tanerővel fejlesztetnek. Csikszereza áll. isk. 1 tanerővel. Gyergyóremetén (Csutakfalva) pedig 4 tanterem új áll. iskola felállításra tervbevetett. A csikszentmártoni róm. kath. iskola 1 tanerővel való fejlesztése folyamatosan van, így a tantermek begodagó képessége nagyobb lesz itt is. A beiskolázás legkedvezőbb a kászonalcsiki járásban, ahol 116 százalék nem jart iskolába, a felsikci járásban 16 százalék, a szépvízi járásban 28 százalék, a tölgyesi járásban 40 százalék, a gyergyószentmiklósi járásban 33 százalék. A magyarságnak 16 százaléka, a románoknak 50 százaléka nem jart iskolába. Mulasztási bírság pénz betolyt 1719 K 27 fill., mig a mult évben 1454 K tolyt volt be. Közmunka 399 nap. (Neményi vidéki lap levei statisztikai közleménye miatt hoztuk e sorokat)

HIREK

— **Kinevezés.** Ambrus Endre Marosórményesre helyettes tanítónak kinevezett.

— **Új ügyvéd.** Dr. György Imre f. hó 13-án a marosvásárhelyi ügyvédi vizsgát sikerrel kiállotta. Az új ügyvéd irodáját Gymesközéplekon nyitja meg.

— **Évzáró vizsga a földműves iskolában.** A csikszereza állami földműves iskolában a tolyo tan évben végzett növendékek vizsgája f. hó 21-én délutól lesz megtartva. Vizsgabiztosai Jászkerényi Andras költözvári gazd. akademián tanár küldetett ki. Vizsgálatokra az érdekelto gazdaközütséget tisztelettel meghívja az iskola igazgatósága.

— **Az erdélyi katolikus státus gyűlése.** Az erdélyi romai katolikus status igazgató-tanácsa utolsó ülésében úgy határozott, hogy az év statusgyűlést november hó 22-én foglak megtartani.

— **Dalárdánk a csikszentmíó templomban.** A buscsura összereregelt hívok antatának emökese Maria nevűnappal a dajdara a következő enekeszmok adta elő. Gionara: „Dicsőt leged” . . . Bethévventöl. Orlertorunra: „Magyarok imaja” Mihó Ernötöl. — Vasárnap a helyben templomban a dajdara szinten enekel.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** A varmegye közigazgatási bizottsága hétfőn tartotta rendes havi ülését Gyuróczy Sándor tolsan emökietelve. Az ülésen megjelének mló Baktó v. d. t. l., Fejér Sándor alispán, Szász Lajos főjegyző, dr. Györgyfal Dumokos, Birna Jozsef, G. Kiss Erno, Pál Gabor, Lengyel Robert, Kovacs Gyariás dr., Balint Lajos, Homoiay Lajos, Vegi István Jozsef, Jenev Laszlo bizottsági tagok. A jegyzokönyvet Fejér György közigyornok vezette. A gyűlésen tárgyaltak a borszeiki urdovaliarat épktekesi ügyet, melyet azonban beadott letlebbezes miatt vegorvenyesen nem tisztaltak. A bizottság a letlebbezes részletes megokolhatasa vegelt a vanaial eloterjeszesenek nyelvt adva 60 napig emulaszotta e kérdést. Homoiay Lajos kir. penzuzgyigazgató, az államépieszeti hivatal, a kir. tanfelügyelő, a kir. ügyész, arvaszei emök, tiszti toorvos, és állam-egészségügyi felügyelő jelentéseinek tudomásul vetele következtel azután, minnek vegetvelet az adóügyi al-bizottság és a legyeimni választmány tolyo ügyeket tárgyalta.

— **Városi képviselőtestületi gyűlés.** Dr. Ujlalusi Jenő polgármester emökietvelet a képviselőtestület f. hó 11-én d. e. 9 órakor rendkívül közgyűlést tartott. A Csikszereza város és Csikpitiocsa meg Zsogód egyeztesenek kérdése volt a leglyuyosabb tárgya a gyűlésnek, mely heves vitára is adott alkalmat. A gyűlés a tanács javaslatat fogadtat el a kérdésben, mely a város és a községek között vajdó vjéde szempontokatl egyezszik kiegyenitleni. A túzóltó vitaságdij meg-állapítása és a fűdöbetegogondozó intézet letállnasa fogrtott meg szóban, mely uióbbi a Csiiki Hírlap szept. 7-ki száma már részletesen ismertetett.

— **Új ügyvéd.** Dr. Gábor László ügyvéd irodáját Kézdivásárhelyt a Kosnth Lajos-utca 13. szám alatt megnyitotta.

— **A marosvásárhelyi közl. tanfolyam előadói.** A belügyminiszter a marosvásárhelyi községi közigazgatási tanfolyam igazgató-helyettesévé és előadóvá Orbán Balázs vármegyei főjegyzőt, előadókka pedig Marthy Ferenc városi aljegyzőt, Kömocsy József dr. tanácsos, pénzügyigazgató, Horváth Miklós városi főszerkesztőt, Varga Lajos dr. városi rendfőkapitányt, Eperjess György pénzügyi számtanácsost, Szenkovics Elek gyulakutai főjegyzőt, Lám Oszkár dr. ügyvéd, vármegyei tb. főjegyzőt, Udvarhelyi Dezső ügyészt, Aschenbrenner József felsőkereskedelmi iskolai tanár, továbbá Molnár Gábor dr. nyug. főszolgabíró, Kiss János nyug. pénzügyigazgatót, Szász Károly dr. vármegyei árvászeki ülnököt, Ferenc Mihály Zsigmond dr. ügyvéd, vármegyei tb. főjegyzőt és végül Tar Gábor ügyészt, Karacsony Balint törvényszéki jegyzőt és Büchler Pál főgimnáziumi tanárt kinevezték.

— **Verekedés a vonaton.** F. hó 17-én a déli I óras vonattal utazó közönséget kellemetlen incidens zavarta meg. Már Csíkszeredán, sőt még előbb nagy lárma, veszekedés hallatszott egyik harmadosztályú kocsiából, mi csakhamar verekedésé fajult, mit Csíkszeredentire állomásra kiindulva egy pár per múlva a felszék jelzett a mozdonyvezetőnek. Felcsiki ácsmunkás részeg emberek egymás között veszekedtek s midőn már az ott utazók biztonságát is veszélyeztetik, egy szentsimoni fiatal ember jóakarulatul figyelmeztette őket a viselkedésükből származható kellemetlenségre, egyakarattal ellene fordultak s sarokba szorították, midőn a vészfékjelzésre nyitópályán egyszerre megállt a vonat.

A vasúti személyzet rövid időre rendet teremtett, de Csíkszeredamra érve, újból kitört a vihar s itt az egész résztvevőket leszállították a vonatról, mire a részeg munkások azon elkezdődtek, hogy szentsimoni ellenfelek az oka az ő leszállításuknak, lejszékkel és czapinakkal neki rontottak s csak az állomási előjárók fegyveres közbeavatása mentette meg a megvadult emberek dühétől. Kérjük az illetékes hatóságokat, legyenek figyelmesek az ilyen sárgaföldig részeg alakokra, s mar a felszálló állomáson tartsák vissza őket, ne engedjék utazni, míg ki nem józanodnak, mert egy egész vonat személyzete és utazóközönségének élete veszélyeztetve lehet 4-5 ilyen részegével és czapinával fellegyvert részeg ember megvadulása által.

— **Vámberl Ármán meghalt.** A magyar tudomány világának gyászva van. Vámberl Ármán az európai hírű keleti tudós 82 éves korában meghalt. — Küzdelmes, nehéz pályafutás állott mögötte. Szinte gyerekekben korában bebarangolta Ázsiának számos jártaim vidékeit s az ezekről írt munkáit megalkotta hírnevét, mely azután hamarosan beszárnyalta Európát. Budapesten egyetemi tanári állást vállalt és ezüzdelenek át gazdag irodalmi munkásságot fejtett ki főleg angol nyelven. Bizalmasa volt az angol királyi családnak és Abdul Hamid volt szultánnak. A tudományos világban ő volt a megalapítója annak az elméletnek, mely a magyar-török rokonságot állította fel. Témecseről a Tudományos Akadémia gondoskodott Talán az egy Kossuth Lajos kivételével soha angol újságok olyan részletesen és terjedelmesen nem írtak még magyar ember haláláról, mint Vámberl Ármánról. Hosszasan méltatják érdemeit, ritka érdekességet, nagyhasznú életét, a melynek sora veszik minden epizódját.

— **Megvan a béke.** A török és bolgár delegátusok szerdai üléséről híradott hivatalos közlés a következőket mondja: A határkérdést véglegesen rendezték. A határ a Marica torkolatánál kezdődik és a Reznaja torkolatánál, hiadától északra végződik Dimitika, Drinápoly és Kirk-lissze török, Marko, Tirnovo, Musztafapasa, Ortaköy bolgár kézen maradnak. — A nemzetiségek kérdésében elvi meggyezést jött létre.

— **Német-osztrák veszekedés.** A balkáni világ elmúlása óta éles polémia folyik a német és az osztrák sajtó között Ausztria-Magyarország külpolitikájáról körül. Úgy kezdődött a dolog, hogy a német lapok élesen megkritizálták a monarchia külpolitikáját és meg az a sajtó is, a mely közel áll a berlini kormánykörökhöz, erősen bírálta különösen Bercitold külügyminiszter magatartását. Még messzebbre mentek a német vidéki lapok, melyeknek a német birodalomban tudvaleg nagy jelentőségük van és legutóbb már azt hangzottak, hogy Németországnak el kellene válnia a monarchiától és inkább Oroszországhoz kellene közelednie. Az osztrák sajtó sem hagyta válasz nélkül a tamadásokat és az osztrák lapok egyrésze — velük együtt tudvaleg néhány magyar lap is — azt kezdte feszegetni, hogy Ausztria Magyarországnak nincs érdekében a Németországgal való szövetség.

— **A magyar hadi kikötő.** — A bécsi „Neue Prece Presse” megbízhatatlan magyar forrásból azt hajtja, hogy Újvidék és Pétervárad között hadi kikötőt építenek. Az építést a magyar kormány egésze alatt a jövő év tavaszán már megkezdik; a munkát előreláthatóan magyar vállalkozók kapják meg.

— **Fegyverhasználat Ditróban.** A rakoncátlan legénykedésnek és az elvetemültségnek újabb tanújele adtak falusi legényeink. Csibé Károly és társai éjjel be akartak törni egyik ditrói kocsimába. A lakók észrevették a zörögést s átfutottak a közeli csendőrsőre. A csendőrök talpon voltak s futva siettek a tett színhelyére. — A legények menekülésre vettek a dögöt s ahogy az egyik csendőr utolért Csibé Károlyt, az a kezében levő vasrúddal a csendőr felé szujtolt. A csendőr kivont karddal vette ki az ütést s ugyanakkor megsebesítette a hadonászó legényt. A feltételek a csendőrség letartóztatása s bekísérte a gy-szentmiskolci járásbírószálgóházába.

— **A közigazgatás reformja.** A belügyminiszterium kodifikátorai megcsiszolt érveléssel, éjjel-nappal tanácskoznak és dolgoznak s gőzerővel készíti a Tisza István szája szerint való, már bejelentett és megrendelt közigazgatási reformról szóló törvénytervezet, amelynek alapfogalata és gerince egy abszolte bürokratikus központosítás. Idokolással szanták ehhez a nemzet-állam megalapozását — s a nemzet-állam szent nevében akarják I-rombolni és eltemetni a municipális törvényhatóság öst intézményét.

— **Szünik a kolera.** A kolera-veszedelem napról-napra kisebbé szűzörödik. Egy-egy esetet jelentenek a fertőzött vidékekről, de szárványos megbetegedések miatt aggodalomra nagyobb ok nincsen. Az erősen nyelgetett Budapest a múlt májdnem kiderült már, hogy túl van a kolera veszedelemen. De sajnos, ismét fölütötte fejét a rém, egy gyanus megbetegedés alakjában. Az orvosságra tehát ezután is nagy szükség, nemcsak ezért, hanem mivel a szomszédos Szerbiában ijesztlően pusztít a kolera.

— **Nem lesz tisztújítás.** Míg a közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslat készül, sokféle kombináció merül föl a tisztújításra vonatkozóan. Legutóbb autentikusnak látszó helyről azt az információ közölték, hogy az év végen megtartják a restaurációt s a törvény jogerőre emelkedése után az állam veszi át a törvényhatóságok tisztviselőit. Ezzel szemben Tisza István körvezeiből nyert értesülés alapján jelentik, hogy a tisztújítás nem fogják megtartani. Sándor János belügyminiszter, aki a minap Gesztenjén járt, erről a kérdésről tanácskozott a miniszter-elnökkel és hír szerint megtörtént a végleges megállapodás. E megállapodás értelmében a tisztújítás a vármegyei elmarad s a tisztviselői lejáráo mandátumát egyszakaszos törvényvel fogják meghosszabbítani addig az ideig, míg a közigazgatás államosításáról szóló törvény eltelbeleg. A városi tisztviselőkre ez az intézkedés nem vonatkozik, mert mire a városokban restaurációra kerül a sor, az államosítás az egész vonalon megtörténik.

— **Lázadó oláh diákok.** Paratlanul álló botrány történt nemrégben Nagyszebenben, az oláháság e hírhedt főfészékében. A főgimnázium buszonjáróm hallgatója nyíltan fellázad a magyar nyelv és a magyar tanítás ellen. A löcsmint kiscapat az iskolából, a lazadók magyar professzóra, pedig büntetésből elhelyezték és ezzel egyidőre sikerült eljuttatni a botrányt.

— **Majláth érsek.** Fetsler Antal az erdélyi püspöki székhely címmel a Nap pénteki száma cikket közöl, mely szerint sok luza-vona után Majláth püspök a Fetsler karrierje kedvéért szivesen belevágyzik kalocsai érsekké kinevezésébe. „Amennyiben valóság e hír, visszatérünk meg rá.

— **Öngyilkosság.** Nagy Ernő végzett tanárjelölt, Nagy Imre baróti polg. isk. tanár fia a napokban szülei házában főbe lölte magát.

— **Japán-Kína háború.** Japán és Kína közt az utolsó napok során rendkívüli feszültség volt a helyzet, sőt a japáni kormány már ultimátumozni jegyzéket intézett Kínához, amelyben sürgös eltegetelt követelt a munkáji japánok megölésért. A japán nép egyértelműleg a háború mellett van, Anglia és Oroszország pedig nyílt, illetve titkos egyezményt kötött Japánnal Kína ellen, amelynek viszont szintén vannak bizalmas megállapodásai egyes világállamokkal, elsősorban az Egyesült Államokkal. Japánnak szüksége van Korea környékére és a kínai tengerpart egy jelentékeny részére: ezért viselt háborút Oroszországgal és azért provokálja most Kínát, amely három kázi Japán megüleséért már spontán killejezté sajnálatát és elküldte tokiói konzulát Nankingba, hogy a vizsgálatot végezzes.

— **Halálos mozfelvetel Kolozsváron.** A párisi Pathécé kiküldötté nehány het óta Kolozsváron tartózkodnak s nagy apparatusal dolgoznak egy filmdráma felvételén „A sárga esikő” nevezésű művet dolgozzák át a mozi részére s a szerepeket a kolozsvári nemzeti színház tagjai játsák. Szécsán delután megrázó katasztrófa szakította felho a mozfelvetelt. A sárga esikő egyik leglátosabb jelmonete készült a személyzet A rendezői tervek szerint delben egy orakör négy szereplőnek a Szamos folyón, a Ferenc József uti vasúddal a szőlő-pöknel egy esőnokról a folyóra kellett ugran. A rendezőnek elküvette azt a felkúsméretlenséget, hogy veszőly vagy katasztrófa eseteire semmi előkészítést nem tett. A rendező únsítása szerint amikor a esőnek leereszkedett a csaknem felmeredek gátról, a heunáléknak ki kellett ugrani a esőnokról a folyó sekély oldalára. Százszámra üszegőfél publikum előtt folyt le a veszélyes felvétel. A esőnokrak há nélkül előreszkedett a szőlőpök s ekkor — az adott jele — kúgrottak a szinesznők. A esőnokrak ilok valamennyien, Imre Erzsé kivételével, a megjelölt oldal felé ugrottak, míg Imre Erzsé az előnköz oldalra, a malomkorok örve nyében vette magát. A korista loányt a sebus ar

azonnal elkapta s val erővel csapkodta jobbra-balra. Nagy nehezen nyílt kimentették Imre Erzsé azonban hasztalanul éleszgették kollégái s a kövőbb megérkezett mento orvosok kékes arecal megmeredve fokított a parton levő nyitott malomhélység följélen, két óra hosszat éleszgették sikertelenül a mentők. Meghalt. Valoszinú hogy Imre Erzsé ügyvitelőségét követelt el szerelmi bánatában s mivel a rendezők nem gondoskodtak előre mento eszközökről, hajhatta végre az öngyilkosságát. A szép kristályanyag drámája általános részvételt keltett. A színház igazgatója Janovics Jenő a parton elajult valóságilag belebetegedett az esőbe a két trancia operátor is. A rendezőszé vizsgálatot indított az ügyben megállapítani kít terhel a feloldóság. A kolozsvári nemzeti színház gyszólt szordán este: nem volt előadás a színházban. A felelőség kétszeresen terhel Janovics igazgatót azért, mert társulatának tagjait csak olyan feltelet mellett szerződtette, hogy mozfelvetelben is kötelesek résztvenni. A szinesznők tehát kenyserhelyzetben voltak, amikor ilyen veszőlyes felvételben részt vettek. A filmfelvetel rendezősége azunkivül elmulasztotta, hogy a produkciókat a rendezőre bejelentés, amely előzetes tudomás esetén megfelelő mentőkeszetretről gondoskodott volna.

— **Legtöbb adót fizetők nevéjegyzéke 1914 évre.**
1. Id. Márton Lajos 16483 K 61 fill. 2. Smitovics Zelig 3827 K 91 fill. 3. Kapos Leó 2751 K 84 fill. 4. Bogdán István 2295 K 5. Gyalóokay Sándor 1545 K 80 fill. (bírói oklevél). 6. Dr. Tauber József 1531 K 12 fill. (kétzeres). 7. Mélik István 1485 K 80 fill. 8. Korbuly Miklós 1442 K 9. Novák István 1432 K 10. Merza Vilmos 1316 K 11. Dr. Tiltcher Ade 1276 K (kétzeres). 12. Orenstein Fülöp 1263 K 60 fill. 13. Cseh István 1240 K 40 fill. 14. Dr. Daradics Felix 1134 K 72 fill. (kétzeres). 15. Takó János 1084 K. (kétzeres). 16. Ávéd János 1071 K. 17. Dr. Szakács József 1058 K. (kétzeres). 18. Szébeni Gerő 1048 K 32 fill. (kétzeres). 19. Mánya Kristóf 1046 K 21 fill. 20. Smitovics Ica 967 K 21. Szacsay Imre 947 K 82 fill. (kétzeres). 22. Simon Salamon 929 K 42 fill. 23. Schiwarz Mendel 906 K. 24. Dr. Bocskor Béla 895 K 62 fill. (kétzeres). 25. Dr. Szántó Samu 880 K 32 fill. (kétzeres). 26. Dr. Szatmáry István 870 K. (kétzeres). 27. Dr. Fodor Antal 861 K 52 fill. (kétzeres). 28. Dr. Éltches Gyula 846 K 40 fill. (kétzeres). 29. Dr. Kovács Albert 835 K 94 fill. 30. Agoston Agoston 820 K. 31. Dr. Dobran Mihály 816 K (kétzeres). 32. Dr. Márton Vencel 814 K. (kétzeres). 33. Todor Antal 813 K. 34. Vakar P. Arthur 800 K. (kétzeres). 35. Dr. Gal József 790 K. (kétzeres). 36. Kiss Sándor 788 K. 37. Fejér Sándor 783 K 37 fill. 38. Éranosz János 781 K. 39. Dr. Csédy András 780 K 62 fill. (kétzeres). 40. Mikó Balint 778 K 84 fill. 41. Szébeni Péter 773 K 49 fill. 42. Fejér János 771 K 48 fill. 43. Lázár János 771 K. 44. Dr. Dobrián Antal 770 K. (kétzeres). 45. Szabo György 763 K. (kétzeres). 46. Görög Joáchim 750 K 44 fill. (kétzeres). 47. Romfeld János 750 K 48. Baum Lajos 717 K 96 fill. (kétzeres). 49. Krausz Mihály 709 K 56 fill. 50. Orbán János 707 K 10 fill. (kétzeres). 51. Dr. Sándor László 698 K 44 fill. (kétzeres). 52. Dobai Antal 679 K 91 fill. 53. Bartalis Imre 683 K 54. Dr. Szini János 682 K. (kétzeres). 55. T. Nagy Imre 676 K 90 fill. (kétzeres). 56. Id. Gal József 660 K. 57. Peterly Lőrinc 655 K. 58. Dr. Fejér Antal 627 K 42 fill. (kétzeres). 59. Id. Gal Ferenc 624 K 65 fill. 60. Dr. Ciko István 622 K 18 fill. (kétzeres). 61. Dr. Kovács Gyáris 620 K 38 fill. (kétzeres). 62. Dr. Hirsch Hugó 610 korona 20 fillér (kétzeres). 63. Janosi Márton 605 K. 64. Dr. Nagy Jenő 602 korona 46 fillér (kétzeres). 65. Sándor Gergely 600 korona 66. Éltches Zsigmond 591 korona 54 fillér (kétzeres). 67. Dr. Vámos Nándor 590 K (kétzeres). 68. Dobai Gergely 586 korona 44 fillér. 69. Dr. Csizsér Miklós 584 korona 20 fillér (kétzeres). 70. Papp Béla 577 korona 20 fillér (kétzeres). 71. Dr. Veress Sándor 577 K 10 fill. (kétzeres). 72. Dr. Todor Béla 574 K (kétzeres). 73. Dr. Laszlo Dező 572 K (kétzeres). 74. Jakably B. Miklós 555 K 75. Dr. Balazs Elek 554 K (kétzeres). 76. Dr. Nagy Béni 543 K 94 fill. (kétzeres). 77. Roth Albert 542. 14 fill. (kétzeres). 78. Racs Béla 538 K 34 fill. 79. Dr. Gross Tivadar 526 K (kétzeres). 80. Szilágyi József 525 K 81. Dr. Ady Endre 524 K 82 fill. (kétzeres). 82. Bodor Gyula 519 K 48 fill. (kétzeres). 83. Jakab Antal 513 K 72 fill. (kétzeres). 84. Török Ferenc 512 K (kétzeres). 85. Gáboási Dénes 511 K 42 fill. (kétzeres). 86. Dr. Dóczy Kálmán 509 korona 10 fillér (kétzeres). 87. Veress Elek 507 K 3 fillér 88. Dr. Pál Gábor 496 K 84 fill. (kétzeres). 89. Dr. Zakariás Manó 495 K 30 fill. (kétzeres). 90. Kopacz Lukács 491 K. 91. Dr. Csiky József 485 K 38 fill. (kétzeres). 92. Szentes Gergely 482 K 26 fill. 93. Karacsony József 476 K 04 fill. (kétzeres). 94. Nikuleszku Aurél 474 K. 95. Dr. Imecs János 470 K 60 fill. (kétzeres). 96. Teutsch Frigyes 468 K 97. Deak György 467 K 6 fill. 98. Dr. Éltches Béla 466 K 10 fill. (kétzeres). 99. Dr. Györgypál Domokos 464 K 20 fill. (kétzeres). 100. Pál Gábor 459 K (kétzeres). 101. Ribácz Ferenc 459 K. (kétzeres). 102. Jerzsák János 459 K (kétzeres). 103. Demény Ferenc 459 K (kétzeres). 104. Czáká Béla 458 K 88 fill. 105. Novák Béla 458 korona 106. Keresztes István 455 korona 107. Dr. Mezei Géza 454 korona (kétzeres). 108. Dr. Novák Albert 452 K (kétzeres). 109. Gözsy Árpád 444 K 44 fill. (kétzeres). 110. Zakariás István 445 K 7 fill. 111. Mosko Jakab 441 K 72 fill. 112. Pál Sándor 437 K 113. Dr. Miklósi Viktor 434 K. (kétzeres). 114. Dobran Agoston 434 K 115. Antal Domokos 428 K 77 fill. 116. Dr. Fejér Mihály 418 K (kétzeres). 117. Friedlander Emil 416 K 19 fill. Pótlapok: 1. Biro Péter 415 K 2. Id. Száva István 414 K 3. Karácson János 400 K 4. Csató János 395 K 90 fill. 5. Lázár Péter 394 K 6. Id. David Ignác 393 K 9 fill. 7. Kicza Zoltán 387 K 8. Dobrián István 386 K 9. Vakar Lajos 385 K 90 fill. 10. Schreiber Ignác 372 K. Összeállították az igazoló választmányának Csíkszeredában, 1913. évi szeptember hó 18. és 19. napján tartott folyóatiagos ülésében.

Az elveszett milliomos nyakék megkerült.
T. Paris és London közli postai szállítás közben eltűnt négymillió frankot érő gyöngygyakék, melynek az ügye heteken át foglalkoztatta az egész világ sajtóját és meggyűlt vele a baja mind a két város rendőrségének is, most végre, éppen nem várt módon megkerült. Mialatt a londoni rendőrség eredménytelenül vettőlta a vélt tolvajokat, kedden reggel egy Herna Agoston nevű munkás jelentkezett még egy munkással és egy csomagot adott át, amelyet állításuk szerint üzleti csomagban találtak. A csomagban gyöngylüzer volt, amelyről egy odahívott ékszerész azt mondta, hogy az mindenesetre a keresett gyöngygyakék lesz, mert rendkívül értékes gyöngyszemek vannak rajta. A csomagot azután a két munkással együtt a rendőrgazdatisági központba szállították, ahol jegyzőkönyvet vettek fel a két munkás vallomásáról, majd elbocsátották őket.

Eltűnések korszaka.

Ez egy új specialitása a magyar riportnak. A télen egy huszonnyolc éves egészségétől és ambíciójától duzzadt fiatal ember. Dr. Havas Ernő tűnt el Nizában minden nyom nélkül. Semmi oka az eltűnésre nem volt. Gazdag családja, előkelő befolyásos rokonsága, kitűnő hivatala volt, csupa olyan tényező, amely egy banktisztviselő pályáján az előmenetelet gyorsítja. Amint azt a pesti riporternek fűrgén megállapították, Havas Ernőnek szerelmi élete sem volt olyan, hogy okot adhatott volna öngyilkosságra. Szerelmi élete nem lért el a szablontól, mint minden más pesti aranyifjú, az éjjeli mulató helyeket látogatta, elseje táján pezsgőt ivott, a holnap vége felé szerény pikolomellett élvezte a dalszarnokok kétes értékű művészetét. Amikor pénze volt, akkor egy láncosnót ültetett az asztalához, de amikor csak nikkelpénztől duzzadt a bugyélárisa, akkor egy kalapos, de facér szobaleány is megtette. Az ilyen szerelmi élet drámai bonyodalmakat nem szokott fejleszteni. Dr. Havas Ernő egy esős napon Nizzából nyomtalanul eltűnt, az ottani rendőrség a parivala egyetemben dolgozott a rejtélyes ügy kibogozásán, a világsajtót is igénybe vették, mindent tüvé tettek miatta, de a fiatal embert sem élve sem halva nem lehetett föltalálni.

Hiszen ha rablóromantikában még ma is lehetne hinni, akkor ez az egyetlen megoldás megadná a rejtély kulcsát. De a romantikának már egy évszázada nincs talaja a kultur népek között és így hinnünk kell hogy dr. Havas Ernő büntlenyek lett áldozata. Ez természetesen csak föltevés, mert hiszen az utolsó évtizedben alig volt büntény, amelyet a közbiztonsági hatóságok nagy, internacionális összeköttetésekkel és modern apparátusokkal fogva ki nem derítettek volna. Dr. Havas eltűnése egyike ama rejtélyeknek, amely ugylátszik örök kérdőjele marad a kriminológiának.

Egy néhány hónappal utóbb egy újabb esetet jegyez föl a rendőri krónika. Egy Roth nevű jómodu pékmeister Abazába utazott naszutra fiatal hitvessével. Csak a trafikába ment szivarokat vásárolni és azóta nyoma veszett. A világ összes kikötőinek rendőrségei talpon voltak, egy esetleges partraszállása alkalmával előállítsák és beszoalgotassák őt ama hatóságnak, amely kerestette.

Róla sincs semmi hírünk. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Legtrakgikusabb és legszenzációsabb volt Bogdanovics Lucian szerb patriárka eltűnése. A szent férfiú egyike volt azoknak, akik kis sorból a legmagassabb egyházi méltóságok egyikére emelkedtek. Nagy ésszel, nagyakaraterővel és kitartó munkássággal jutott erre a magas polcra. Itt már összeszokadt a kemény és tehetséges férfiú, a saját küzdelem megörülte erejét és már csak mint saját árnyéka jart-kelt ezen a földön Gasteinba ment üdülni a patriárka, aki valóban a patriárkák nemes és szent példája szerint élt s minden fényűzést került, mint egy zarándok, vagy mint egy erdei remete.

Egy napon elhagyta szállóbeli kis szobáját és egyedül ment kibórolni ki az erdőbe, víz-esések és patakok közelébe, hegyek közé, hogy így egyedül sétálgatva magába mélyedve gondolataita közelébe jöjjön istenhez. Elment és nem jött többé vissza. Végig keresték miatta az összes közeli hegyszakadékokat, utána néztek folyóban, patakban, fák sűrűje között, de a kalapján és egyik ruhafoszlánnyon kívül semmit

nem lehetett találni. Lehet, hogy mire e sorok napvilágot látnak, megtalálták a patriárka holt testét. De, hogy az élők sorában nincs már, az egészen bizonyos. Itt ép olyan rejtély előtt állunk, mint az említett két esetben.

Az eltűnések korát éljük, mert ezek csak példái, ismert példái az eltűnési eseteknek, amelyek azonban a rendőri statisztika szerint jóval nagyobbak, semmint gondoljuk. Naponta jelentenek be számos eltűnést és csak aránylag a felét találják meg az eltűnteknek hatósági vagy magán uton. Csak, hogy kis emberek el-tűnéséről jönnek a jelentések és ezeket sem-máson szokták elintézni. Milyen rendszabályokat léptessünk életben az ilyen esetek ellen? Ez egy olyan kérdés, amit bizony így hamarjába meg-oldani nem lehetséges. Csak leszögezzük a tényt, hogy ez a modern kornak egy tipikus és szor-moru jelensége, a mely ellen egyelőre még nem találtak föl az orvosságot.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

A. F. Mondy. A románok szándékuk "A hiven idézett cím is elárulja, hogy — bár igen sok jón-dolat van benne — nyelvi foglalkozásai miatt sajnos nem használhatjuk.

Z. H. Kolozsvárt. Köszönjük és köszöntjük Arról a bizonyosról levélben.

TARKASÁGOK.

Kolozsvárról. Kincses Kolozsvár városa újra visszanyerte régi képét, formáját s tegyük hozzá jel-legét is. A falai közé megterő ifjuság kedvet, moz-gást és pénzt hozott bele. A koronán pezsgő mozgás, az üzletekben javuló forgalom, a kávéházakban vi-dám cigányzene jelzi, hogy eljöttek a fiúk s hogy — nem magukra jöttek.

A csiki fiúkról annyi adoma kering nemcsak itt, de még a csikmegyei körökben is, hogy épen ilyen aktuális pillanatban, mint a mostani, nem lehet ér-dektelen pár szót e mende-mondának is szentelni. Hisz ki ne mulatott volna közülünk a csiki „jogász” — mert hát nálunk az egyetemi hallgatókat még mind úgy nevezik — neveléses alakján, aki jólele szöttes harisnyában felállt az egyetem székhelyére s mikor ott hosszas ámulás-bámulás közben megehülve egyik cukrázdában uszonnjához ül, habos kávéjáról lefujja a habot. Pedig ez csak egyik eset a sok kö-zül, a mit mesélni hallunk. Jól mondtam, hogy me-sélni, mert — s ezt örömmel állapítjuk meg — ez most nem így van. A csiki egyetemi hallgatók ma már nemcsak számuknál fogva, de amint a legutóbbi évi eredményt tekintve statisztikailag is kimutatható, tehetség tekintetében is az egyetem egyik legértéke-sebb címét alkotják. Hogy pedig társadalmi tekintet-ben is képesek megállani a sarat, arra épen e lap mutatól rá lavaly egy cikkében, mikor egyik ifjusági egyesület tisztikarának megalakulása alkalmával a csiki emberek, vezetőképességére rámulatott. A humo-rós vonások tehát kezdnek eltűnni ez civtizedes kar-rikaturából s ha csakugyan van még valami, ami a mi embereinket megkülönbözteti a városiaktól, úgy az a csillogó szem s az egészséges piros arc, melyet a jól töltött vakáció emlekként hoznak magukkal az égnek toró, felhőszegélyű Hargita aljából.

A múlt vasárnap délután Kolozsvár város kö-zönsége nagy népünnepelet rendezett az árvizkárosultak javára. Az ünnepelet, melyen nagy közönség vett részt, erkölcsiekben és anyagiakban egyaránt sikerült. Milyen magasztos és egyben követésre méltó a ko-lozsváriak mulatsága; úgy mulatni, hogy abból ne a gazdagok húzzák a hasznót, de a — szegények.

KÖZGASZDASÁGI ROVAT.

Allatdíjazás gyergyóvidéken.

Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egye-sülete a magyar királyi földművelésügyi miniszter ur támogatásával Gyergyószentmiklóson, 1913. év októ-ber hó 6-án d. u. 2 óraker. Gyergyócsomafalván, 1913. év október hó 7-én d. u. 2 óraker. Gyergyóhollóban, 1913. év október hó 9-én délelőtti 8 óraker allatdíja-zásokat tart a következő feltételekkel:

I. Gyergyószentmiklóson: I. Borjas tehének. I. díj 50 korona, II. díj 30 korona, 2 díj 60 koron. III. díj 20 korona, 3 díj 60 korona, összesen a 6 drb. tehének 170 korona II. Egyéves üszök, melyek 1912-ben születtek. I. díj 30 korona. II. díj 20 korona, I. díj 20 korona. III. díj 10 korona, I. díj 10 korona, összesen 60 korona. III. Két éves üszök. I. díj 30 kor. II. díj 20 korona, 2 díj 40 korona. III. díj 10 korona, 2 díj 30 korona, összesen az 5 drb. üszönek 100 kor. IV. Hároméves üszök. I. díj 30 korona. II. díj 20 kor. III. díj 15 korona, 2 díj 30 koron, összesen 4 drb. üszönek 80 korona. V. Sertések. (Csak kocák díjaz-

latnak.) I. díj 20 korona. II. díj 10 korona, 2 díj 20 korona. III. díj 5 korona, 3 díj 15 korona, összesen a 6 drb. kocának 55 kor. VI. Kosok: I. díj 20 kor. II. díj 10 koron. II. díj 5 korona, összesen 35 korona

II. Gyergyócsomafalván és III. Hollóban: Borjas tehének: I. díj 50 korona. II. díj 30 korona. III. díj 15 korona. 2 díj 30 korona, összesen 4 drb tehének: 110 korona. Egy és 2 éves üszöknék: I. díj 30 kor. II. díj 20 korona. III. díj 15 korona, összesen 3 drb. üszöknék: 65 korona. Sertéseknél (csak kocák) I. díj 20 korona. II. díj 10 korona, III. díj 5 korona, 2 díj 10 korona, összesen 4 drb kocának: 40 korona. Kosok: I. díj 20 korona. II. díj 10 korona, III. díj 5 korona, összesen 35 korona.

Díjazás feltételei: Díjazásra csak csikvármegyei gazdák jelentkezhetnek magyar erdélyi fajtahoz tar-tozó tehennel, üszökkel és kocákkal. Csak jól gon-dozott és takarított állatok lesznek figyelembe véve. Pénzdíjakat a kisgazdák (56 holdon aluli) nyerhetnek, nagyobb gazdák oklevéllet tudtattetik ki. A kiállító bélyegmentes bizonyítványal köteles igazolni, hogy a kiállított állat saját nevelése, vagy legalább egy év óta birtokában van. A kiállítás és a bírálat a fent megjelölt helyeken a kiűzött időben kezdődik, az állatoknak fél órával előbb a helyszínén kell, hogy legyenek. Egy kiállító csak egy díjat nyerhet.

A bírálat nyilvánosan történik s a bírálat alá vett állatok előnye, avagy hátránya a gazdaközönség okulásá végett nyilvánosan soroltatnak fel. A díjak a bírálat elvégzése után nyomban bélyeges nyugtakra kiosztatnak. A díjat nyertőktől, kik a Gazdasági Egye-sületnek nem tagjai, a díjazások költségeinek fedezé-sére a nyert díj 10 százaléka levonatik. Akik azonban a díjazás megkezdése előtt legalább két évi 2 korona díjjal tagul jelentkeznek, azóktól a 10 százaléka nem vonatik vissza.

A díjazások ügyeit a kerületi királyi gazdasági felügyelő hozzájárulásával a gazdasági egyesület intézi, hol minden erre vonatkozó felvilágosítást a titkártól megtudható.

921—1913. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszereadi kir. járásbírósnak 1912. évi V. 1301. számú végzése folytán Dr. Daradics Felix ügyvéd által képviselt Csikmegyei Székely-bank végrehajtó részére 5714 kor. követelés s jár. erejű elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alper-restől lefoglalt és 2160 koronára becsült ingóságokra a csikszereadi kir. járásbírósg 1913. évi V. 1301. sz. végzésevel a további eljárás elrendeltetven, annak az alap- és felülfoglatlartok követelése orejűk is, amennyi-ben azok kielégítési jogot nyertek volna, Delnén vég-rehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása határidőül 1913. évi szeptember hó 29. napjának délutáni 9 órája kitűztük, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: lovak, marhák stb. legtöbbet igényőnek készpénz-fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fog-nak adni.

Felhívatnuk mindazok, kik az elárvorezendő in-góságok vételárából a végrehajtató követelést megelő-ző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a vég-rehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kikül-dötténel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni elne mulasszák, mert különben csak a vételár tölő-s egére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereada, 1913. évi szept. hó 11. napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

676—1913. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszereadi kir. járásbírósnak 1913. évi V. 876 számú végzése folytán Kónyos Kál-mán végrehajtó részére ifj. Kányon József végrehaj-tást szenvedő ellen 114 kor. követelés s jár. erejűk elrendelt kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt és 730 koronára becsült ingóságokra a csikszereadi kir. járásbírósg 1913. évi V. 876. sz. végzésevel a további eljárás elrendeltetven, annak az alap- és felülfoglatlartok követelése orejűk is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna. Delnén végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása határidőül 1913. évi szept-ember hó 29. napján délelőtti 9 órája kitűztük, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig butorok a legtöbbet igényőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul el fognak adni.

Felhívatnuk mindazok, kik az elárvorezendő in-góságok vételárából a végrehajtató követelést megelő-ző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részük a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a vég-rehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségre jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kikül-dötténel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár tölő-s legére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereadában, 1913. évi szept. hó 3-án.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Mindenki muzsikálhat

WÄGNER „Hangszer-Király“

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71.

Varázshegedű, folszereléses 6 korona.
Csodasztrambita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakmihelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem és érdemkeresztet kintüntetve. Fényképes árjegyek ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner“ névre és a 15-ös házszámra 839—III.

PARFUMERIE „HEZ“ ILLATSZERTÁR

Illátartási, kozmetikai, közszerezzeti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye —
újabb reklámkielégítésre ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)

- 1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfimomító
- 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle topgor
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyíléll)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnivíz
- 10 drb. szekrény-, ruhaillatósító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöletnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknek portómegtakarítás céljából célszerű a pénz előre beküldeni (lehet helyeken is), így a portó 50 fill. utánvételes szállítással 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőnköt kívánságra ingyen és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csikszeredán. Telefonszám 36. —

Ertesítés! Tisztelettel van szerencsém értesíteni az igazságteljes háziasszonyokat, hogy a gyümölcs elrakási idejére NAGY ÜVEGRAKTÁRT rendeztem — be és kapható mindennemű dunsztos, befőttes, ugorkás, ugyszintén ezekben a fajtákban légmentes zárófedéllel is kaphatók. — Nagy választékot tartok még szép kertü golyókban is minden színben.

Tisztelettel:
POTOTZKI ANDOR

Szemere László madártani állomása

CSIKSÜGÖD.

Elvállalja madarak kitömését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madártömészet

KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ár: 2-40 K.

Mesterséges lészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárok megelőzésére célszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása Csikszeredán Rákóczi-utca (Hajnódi József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellékeket.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1, 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

híntőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljizsádat. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1-40 K. 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizlalásra legal- kalmassabb (40% foszforosavat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kilo hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azonosfajú baromfi borjúk, juhok, marhák, újrők és lovaknál 4/5 kilo ára. mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bérmentve. Utánvétellel vagy a pénz előzetes beüldése mellett küldi:

Dr. Flesch E. „Korona“-gyógyszertára Győr 99.

Mátrai Ignác

órák-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszeredán.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legkülönlegesebb, tisztá

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak!

—: Pontos kiszolgálás!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipere-zappan, kozmetikai, arc- és kéz-ápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenfélé a kozmetikába vágó cikket a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent

„ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESSÍTŐNKET“ melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ“ illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben.

Budapest. VIII., Losonci-utca 13/hz.

POHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ósforrás“

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

özvegy Nagy Istvánné Zoltán-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharunkint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

Cserépkályhákból

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá furdókádák és burkolatok kirakását fűtőporcellánból és minden szakmába vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölök. Vidékre is kellő felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHNA REZSŐ és VEJE cégnél Csikszeredában.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-zappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölnivíz szappant vizet és pouder, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA ARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölnivíz-pouder és kölnivíz-zappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű rég képviselője

Holczér Emil Zoltán, Budapest VII. ker., Szigetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.